

Přednášky na výročním setkání Moravskoslezské pobočky ČBS (2013)

MARIE POPELÁŘOVÁ (ED.)

datum: 23. 2. 2013 • místo: Zámek Kinských, Valašské Meziříčí

Stalo se již tradicí, že na výroční setkání Moravskoslezské pobočky ČBS je zařazen přednáškový blok určený pro výměnu informací mezi členy pobočky. Nejinak tomu bylo i na našem posledním setkání v únoru 2013. Obsah vybraných přednášek přibližují následující autorské abstrakty. Prezentace přednášek a výzev si můžete prohlédnout na internetových stránkách Moravskoslezské pobočky ČBS (www.ms-cbs.cz).

Petr Batoušek – Roste *Dactylorhiza lapponica* v ČR?

Na území České republiky byl nalezen nový taxon nízkého vzrůstu podobný *Dactylorhiza majalis*, který byl předběžně přiřazený k *D. lapponica*. Rostliny z našeho území jsou více méně shodné s rostlinami z alpské oblasti, avšak v některých znacích se liší od *D. lapponica* ze Skandinávie. Rostliny z oblasti Karpat, Alp i Skandinávie vlastní znaky, kterými se jednoznačně liší od *D. majalis*.

Petra Mičková – Teplomilná květena Moravské brány na Novojičínsku

Příspěvek popisuje výsledky čtyřletého průzkumu teplomilné květeny Moravské brány na Novojičínsku. Dokumentuje a aktualizuje její regionální výskyt a rozšíření v Moravské bráně na základě excerpovaných údajů z literatury, historicky doložených údajů z herbáře Muzea Novojičínska a údajů zaznamenaných během vlastního výzkumu. Výsledky průzkumu doplňují znalosti o současném stavu zdejší teplomilné flóry a mohou sloužit dalším badatelům jako podklad pro případné navazující výzkumy teplomilné květeny v oblasti nejen Novojičínska, ale i přilehlé jižní části Vsetínska a Přerovska.

Ivan Jindra – Výsledky floristických průzkumů v okrese Vsetín

Příspěvek shrnuje nejzajímavější výsledky floristických průzkumů z lokalit: Nad Bratřejovkou (k. ú. Pozděchov), PP Hrádek (k. ú. Študlov), ochranné pásmo PP Prlov III (k. ú. Prlov), dvě orchidejové louky v k. ú. Seninka, PP Rybník Neratov v k. ú. Prlov a Čertovy skály v k. ú. Lidečko. Jsou uvedeny ochránářsky významné druhy, nové nálezy v dané oblasti, a u některých taxonů počet exemplářů rostoucích na lokalitě.

Jan Mládek – Využití poloparazitických rostlin rodu kokrhel (*Rhinanthus* spp.) k potlačení kompetičně silných trav (trřtiny křovištní, kostřavy červené)

Delší dobu neobhospodařované louky nám ve středoevropském prostoru rychle zarůstají kompetičně silnými travami jako je například trřtina křovištní a kostřava červená. První výsledky terénních pokusů výzkumníků z Jihočeské Univerzity a Univerzity Palackého ukazují, že poloparazitické druhy rodu kokrhel (*Rhinanthus* spp.) se i v porostech těchto trav mohou dobře uchytit

a významně snížit jejich fitness. Nově založené experimenty nám ukáží, zda většímu oslabení kompetičně silných trav by nemohl pomoci společný výsev poloparazitů a bobovitých. Právě tyto dvě funkční skupiny rostlin jsou známé svou schopností rozpohybovat koloběh živin, což se jeví jako nezbytná podmínka obnovy druhově bohatých společenstev v dlouhodobě opuštěných loukách se silnou vrstvou těžko rozložitelného opadu.

Vojtěch Taraška – *Dactylorhiza maculata* subsp. *transsilvanica* v České republice

Studována byla variabilita populací prstnatce plamatého sedmihradského (*Dactylorhiza maculata* subsp. *transsilvanica*) na Moravě a na jedné lokalitě na Záhorské nížině na Slovensku. V Moravskoslezských Beskydech jsou známé pouze smíšené populace s prstnatcem Fuchsovým (*D. fuchsii*). Proto byly rovněž zjišťovány rozdíly mezi těmito taxony v daném území. Byly studovány morfologické znaky důležité pro taxonomii prstnatců a zároveň analyzována ploidie zkoumaných rostlin metodou průtokové cytometrie.

Výsledkem je zjištění, že všechny populace obou studovaných taxonů (*D. maculata* subsp. *transsilvanica*, *D. fuchsii*) i rostliny považované za prstnatec plamatý pravý (*D. maculata* subsp. *maculata*) na Záhorské nížině jsou zřejmě tetraploidní. Vzhledem k relativní morfologické uniformitě a shodné ploidii je patrně nutné smíšené populace v Moravskoslezských Beskydech považovat za jediný druh se dvěma barevnými formami. Populace v Beskydech, Bílých Karpatech i na Záhorské nížině vykazují navzájem větší míru morfologických odlišností než subpopulace morfotypu „*fuchsii*“ a „*transsilvanica*“ v rámci jednotlivých lokalit v Beskydech. Zdá se tedy, že morfologická diferenciacie populací koreluje především s geografickou odlehlostí území. Výsledky této studie navíc zpochybňují tradiční taxonomické členění okruhu prstnatce plamatého užívané ve střední Evropě.

Václav Dvořák – Lněnka pyrenejská – neznámý taxon Moravskoslezských Beskyd?

Lněnka pyrenejská (*Thesium pyrenaicum*) patří mezi významné fytogeografické prvky květeny České republiky a zároveň je dle Červeného seznamu řazena mezi silně ohrožené druhy. Na našem území se vyskytuje převážně v J a JZ Čechách s těžištěm výskytu na Šumavských pláních a Klatovsku a dále v izolované arele SV Moravy zahrnující pouze několik lokalit ve dvou fytogeografických podokresech – Beskydské podhůří a Radhoštské Beskydy. Úbytek lokalit v posledních desetiletích je patrný jak v Čechách, tak i na Moravě. Z Beskydského podhůří, resp. z masivu Ondřejníku, byl druh doložen naposled v roce 1940, z okolí Zelinkovic pochází poslední doklad z roku 1941. Z Radhoštských Beskyd byla lněnka dokladována kontinuálně až do poloviny 90. let 20. století z údolí říčky Satiny a ze svahů Lukšince. Přes intenzivní terénní průzkum v Radhoštských Beskydech v průběhu let 2007–2010 se recentní výskyt lněnky pyrenejské nepodařilo potvrdit. Tímto bych rád upozornil na objektivně jeden z nejvzácnějších taxonů Beskyd, kterému doposud nebyla věnována dostatečná pozornost širší botanické veřejnosti.